

H O T Ă R Ă R E A nr.1-348/2025
cu privire la examinarea contestației depuse de către ex-Procurorul
General împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică
nr. 3-2/2024 din 22.10.2024

02 octombrie 2025

municipiul Chișinău

Examinând în ședință închisă contestația depusă de către ex-Procurorul General, Ion Munteanu, împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-2/2024 din 22.10.2024, audiind informația prezentată de către domnul Eduard Panea, Consiliul Superior al Procurorilor–

C O N S T A T Ă:

Prin Hotărârea nr.3-2/2024 din 22.10.2024, Colegiul de disciplină și etică a respins contestația depusă de către adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, și a menținut decizia Inspecției procurorilor din 03.07.2023.

La 29.10.2024, Procurorul General Ion Munteanu a înregistrat la Consiliul Superior al Procurorilor o contestație, solicitând anularea Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-2/2024 din 22.10.2024, casarea deciziei inspecției procurorilor din 03.07.2023 privind încetarea procedurii disciplinare și constatarea abaterilor disciplinare în privința procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

I. Circumstanțele reflectate în sesizarea cu privire la fapta ce poate constitui abatere disciplinară

La data de 25.05.2023, adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov (*membru actual al Consiliului Superior al Procurorilor*) a înaintat o sesizare Consiliului Superior al Procurorilor, pe faptul pretinselor abateri disciplinare comise de către procurorii în Procuratura raionului Rezina, Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

Prin sesizarea depusă, Aliona Nesterov și-a exprimat dezacordul cu privire la modul de calificare juridico-penală a faptei imputate lui XXXXXX XXXXXX XXXXXX. Se arată că, prin sentința Judecătoriei Orhei, sediul XXXXX, din xx.xx.2022, inculpatul a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 175 Cod penal, stabilindu-i-se pedeapsa de 5 ani închisoare. În temeiul art. 90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 4 ani.

Potrivit sesizării, la etapa dezbaterilor judiciare, procurorul Ion Bernaz, în calitate de acuzator de stat din cadrul Procuraturii raionului Rezina, a solicitat instanței condamnarea inculpatului la pedeapsa de 5 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, aplicarea art. 90 Cod penal și suspendarea executării pedepsei cu termen de probă de 4 ani, precum și încasarea sumei de 1 909,39 lei în folosul statului cu titlu de cheltuieli judiciare. Sentința din xx.xx.2022 nu a fost contestată și a devenit irevocabilă.

Urmărirea penală a cauzei a fost efectuată de procurorul Ghenadie Zgardan, iar reprezentarea acuzării de stat în instanță a fost asigurată de procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz. Autorul sesizării a susținut că, urmare a analizei materialelor,

organizată în baza ordinului Procurorului General nr.2/21 din 02.01.2018, s-au constatat erori în calificarea acțiunilor și aplicarea dispozițiilor legale.

În temeiul prevederilor art.45 alin.(1) din Legea nr. 3/2016 privind Procuratură, sesizarea a fost transmisă, conform competenței, Inspecției Procurorilor, pentru examinarea acțiunilor procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

II. Circumstanțele stabilite în cadrul verificării sesizării disciplinare de către Inspecția procurorilor

Prin Decizia din 03.07.2023, Inspecția procurorilor a apreciat ca vădit neîntemeiată sesizarea disciplinară înaintată de doamna Aliona Nesterov, în partea ce vizează acțiunile și inacțiunile procurorului Ghenadie Zgardan, comise până la data de 25.05.2020, motivat de expirarea termenului de prescripție în care poate fi angajată răspunderea disciplinară a procurorilor.

Totodată, Inspecția procurorilor a constatat lipsa temeiurilor de tragere la răspundere disciplinară și a încetat procedura disciplinară în privința procurorului din cadrul Procuraturii municipiului Chișinău, Oficiul Centru, Ghenadie Zgardan, precum și a procurorului din cadrul Procuraturii raionului Rezina, Ion Bernaz.

În același timp, Inspecția i-a atenționat pe procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz asupra omisiunilor constatate în procesul de conducere a urmăririi penale și de reprezentare a acuzării de stat în cauza penală în privința lui Xxxxxx Xxxxxx, recomandând totodată participarea acestora la cursuri de instruire organizate de Institutul Național al Justiției în domeniul investigării și judecării infracțiunilor cu caracter sexual.

Pentru a se pronunța astfel, Inspecția procurorilor a reținut că urmărirea penală a fost începută chiar în ziua de xx.xx.2018, când reprezentantul legal al părții vătămate minore a depus plângerea la Inspectoratul de Poliție Rezina. În aceeași zi, ofițerul de urmărire penală, în prezența psihologului și a reprezentantului legal, a procedat la audierea victimei minore Xxxxxxxx Xxxxxxx. La 10 zile distanță, suspectului Xxxxxxx Xxxx i-a fost atribuit statutul procesual de bănuț. Concomitent, s-a dispus efectuarea expertizei judiciare psihologico-psihiatrice în condiții de ambulatoriu a victimei minore. La xx.xx.2019, procurorul Ghenadie Zgardan nu a acceptat propunerea organului de urmărire penală de clasare a cauzei și a emis ordonanța de punere sub învinuire a lui Xxxxxxx Xxxx, acesta fiind audiat la xx.xx.2019.

Ulterior, procurorul Ghenadie Zgardan a emis două seturi de indicații scrise, la xx.xx.2019 și xx.xx.2019, solicitând stabilirea datei comiterii infracțiunii și asigurarea prezenței părții vătămate minore la expertiza dispusă.

Din perspectiva tacticilor și metodicilor aplicabile în investigarea infracțiunilor de acest gen, Inspecția a constatat omisiuni în activitatea procurorului conducător al urmăririi penale. Indicațiile formulate au avut caracter general și închis, fără dezvoltarea metodelor concrete prin care acestea să poată fi realizate. În raport cu declarațiile victimei, se apreciază că perioada comiterii infracțiunii putea fi delimitată mai precis prin repere factologice (ex.: plecările mamei victimei peste hotare, perioada vacanțelor școlare, sărbători religioase, vestimentația părților etc.).

De asemenea, după recepționarea raportului de expertiză, audierea experților era necesară pentru a clarifica gradul de înțelegere a acțiunilor de către minor, întrucât noțiunea de „capacitate redusă de a înțelege corect caracterul și conținutul actelor

săvârșite” este insuficient dezvoltată și lăsa loc de interpretări.

Totodată, analiza probatoriului și concluziile nu au fost reflectate corespunzător în rechizitoriu, actul de sesizare a instanței. În privința calității acuzației, s-a constatat că perioada reținută ca timp de comitere a faptei este una prea extinsă, cuprinzând atât perioada anterioară împlinirii vârstei de Xxx ani de către victimă, cât și perioada ulterioară, aspect determinant pentru stabilirea încadrării juridice corecte. Inspecția a notat, de asemenea, că, potrivit cadrului procesual aplicabil la data faptelor, procurorul nu era obligat să dispună expertiza psihiatrică a învinutului XXXXXX XXXX și nici să audieze victima minoră în condiții speciale, întrucât la data primei audieri aceasta împlinise vârsta de Xxx ani (obligativitatea audierii speciale a victimelor minore ale infracțiunilor cu caracter sexual a intervenit abia din xx.xx.2023).

Cu privire la testul de legalitate, temeinicie și motivare a sentinței, s-a constatat că temeinicia acesteia este strâns legată de calitatea motivării și de eficiența administrării probelor în etapa urmăririi penale. Prin rechizitoriu, procurorul Ghenadie Zgardan l-a trimis în judecată pe XXXXXX XXXX pentru infracțiunea prevăzută de art. 175 Cod penal.

În raport cu acuzațiile aduse prin sesizarea disciplinară, s-a reținut că aprecierea situației victimei XXXXXXXX XXXXXXXX impunea analiza dacă aceasta se afla în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința, criteriu esențial pentru delimitarea dintre art. 172 și art. 175 Cod penal.

Actul de expertiză psihologică a fost apreciat ca lacunar, constatându-se că minorul prezenta intelect liminar (QI = X) și un nivel redus de responsabilitate emoțional-volitivă.

Raportat la aceste constatări, Inspecția a apreciat că probatoriul administrat nu permitea reținerea agravantei „acțiuni săvârșite cu bună-știință asupra unei persoane care nu a atins vârsta de Xxx ani”. În consecință, chestiunea de drept rămâne dacă acțiunile inculpatului trebuiau încadrate la art. 172 alin. (2) lit. b) sau la art. 175 Cod penal. Această dilemă juridică justifică aplicarea dispozițiilor art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală.

În ceea ce privește latura subiectivă a abaterii disciplinare, Inspecția a reținut că neglijența gravă presupune o lipsă de previziune inexplicabilă din partea unui profesionist în drept. Exercițiul de verificare a evidențiat că atât opinia autoarei sesizării disciplinare, Aliona Nesterov, cât și poziția procurorilor Zgardan și Bernaz, se încadrează în interpretări juridice posibile.

În plus, judecătorul de caz, XXXXXXXX XXXXXXXX, a confirmat în sentința din xx.xx.2022 că fapta se încadrează la art. 175 Cod penal, fără a emite încheieri interlocutorii privind eventuale omisiuni ale procurorilor.

În final, Inspecția a notat că modificările legislative intrate în vigoare după 09.01.2023 ar conduce la o încadrare mai blândă a faptelor lui XXXXXX XXXX, la art. 175 alin. (1) Cod penal, sancționat cu pedeapsa închisorii de la 1 la 3 ani.

În aceste circumstanțe, Inspecția procurorilor a reținut că verificarea disciplinară nu a relevat existența unor motive sau probe care să demonstreze că procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, ar fi acționat cu intenție, respectiv că ar fi încălcat în mod conștient norme de drept material sau procesual, cunoscând caracterul prejudiciabil al faptelor lor și urmărind ori acceptând producerea consecințelor respective.

În consecință, Inspecția a concluzionat că acțiunile reclamate nu întrunesc elementele abaterii disciplinare prevăzute de art. 38 lit. a, b) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură și că nu există temeiuri legale pentru angajarea răspunderii disciplinare a procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

Nefiind de acord cu soluția pronunțată de Inspecția procurorilor, la data de 14.07.2023, adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, a depus o contestație împotriva acesteia, solicitând Colegiului de disciplină și etică anularea deciziei Inspecției procurorilor, pe motiv că este neîntemeiată, precum și constatarea comiterii abaterii disciplinare de către procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

III. Constatările Colegiului de disciplină și etică

Prin Hotărârea nr.3-2/2024 din 22.10.2024 Colegiul de disciplină și etică a respins contestația doamnei Aliona Nesterov, împotriva Deciziei Inspecției procurorilor din 03.07.2023, cu menținerea fără modificări a soluției Inspecției procurorilor.

Cu referire la caz, Colegiul a stabilit că Inspecția procurorilor a acordat o apreciere justă circumstanțelor cauzei, în acțiunile procurorilor în Procuratura raionului Rezina, Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz, nefiind stabilite temeiuri care ar demonstra faptul comiterii de către aceștia a unor abateri disciplinare, pasibile de angajare a răspunderii conform Legii cu privire la Procuratură.

Astfel, Colegiul de disciplină și etică a reținut că, reieșind din prevederile legale aplicabile, în procedurile contestate nu au fost încălcate drepturi sau libertăți fundamentale ocrotite de lege. Inspecția procurorilor a oferit răspunsuri la toate întrebările formulate de petent.

În raport cu dispozițiile art. 38 din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, Colegiul a constatat că Inspecția procurorilor a verificat acțiunile procurorilor din cadrul Procuraturii raionului Rezina, Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz, pentru a stabili dacă acestea întrunesc elementele abaterilor disciplinare prevăzute de art. 38 lit. a), b), e) din aceeași lege.

În acest context, Colegiul a subliniat că angajarea răspunderii disciplinare presupune îndeplinirea cumulativă a condițiilor generale privind existența faptei, vinovăția și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs. În ceea ce privește vinovăția, aceasta trebuie constatată în mod cert, în baza probatoriului administrat în cauză.

Totodată, conform art. 41 din Legea nr. 3/2016, sancțiunea disciplinară aplicată procurorului trebuie să fie proporțională cu gravitatea abaterii disciplinare. Colegiul a reiterat că doar erorile săvârșite cu intenție, prin abuz deliberat sau, în mod evident, cu neglijență gravă ori repetată, pot atrage răspunderea disciplinară și aplicarea sancțiunilor.

În cauza examinată, aceste condiții nu au fost probate. Sub aspectul laturii subiective, Colegiul a reținut că în speță nu se regăsește forma de vinovăție cerută de lege pentru a constata existența abaterii disciplinare în acțiunile procurorilor vizați.

Totodată, Colegiul a apreciat critic alegațiile autorului sesizării și a stabilit că procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz și-au exercitat atribuțiile în baza principiilor legalității, imparțialității, integrității și independenței procesuale, prevăzute de art. 3 alin. (4) din Legea cu privire la Procuratură. Aceștia au adoptat

soluțiile în cauză în mod independent și unipersonal, pe baza materialului probator administrat, ceea ce nu poate constitui temei pentru tragerea lor la răspundere disciplinară.

În acest context, Colegiul a subliniat că independența procesuală a procurorului este garantată prin excluderea oricărei influențe politice, financiare, administrative sau de altă natură în exercitarea atribuțiilor sale.

De asemenea, Colegiul a reținut că acesta nu are competența de a examina legalitatea actelor dispuse în cadrul urmăririi penale, al reprezentării acuzării în instanță sau al soluționării petițiilor, ci doar de a verifica dacă modul de acțiune al procurorului respectă normele legale și deontologice aplicabile profesiei.

Exercitarea unui control asupra legalității sau temeiniciei soluțiilor procesuale aparține exclusiv procurorilor ierarhic superiori și, după caz, instanței de judecată prin mecanismele de control judiciar. Respectarea principiului independenței decizionale a procurorului exclude posibilitatea ca această analiză să fie realizată în cadrul procedurii disciplinare.

În raport cu alegațiile formulate, Colegiul a reținut că, potrivit doctrinei și jurisprudenței în materie de răspundere disciplinară, este consacrat principiul potrivit căruia abaterea disciplinară presupune încălcarea, cu vinovăție, de către persoana vizată, a obligațiilor ce derivă din funcția exercitată ori a normelor de conduită profesională prevăzute de lege.

În acest context, Colegiul a subliniat că angajarea răspunderii disciplinare presupune verificarea îndeplinirii cumulative a trei condiții esențiale: existența faptei, vinovăția și legătura de cauzalitate între conduita neconformă și rezultatul produs.

Aceste elemente urmează a fi analizate și prin prisma gradului de prejudiciu cauzat de comportamentul imputat.

Totodată, Colegiul a remarcat faptul că răspunderea disciplinară a procurorului are particularități specifice, determinate de statutul său profesional distinct, consacrat în Constituție și detaliat prin legea organică specială.

Pe cale de consecință, Colegiul de disciplină și etică a apreciat că decizia Inspecției procurorilor din 03.07.2023, adoptată în privința procurorilor în Procuratura raionului Rezina, Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz, este întemeiată și legală, motiv din care a respins contestația doamnei Aliona Nesterov.

IV. Circumstanțele și motivele expuse în contestație

În susținerea contestației din 29.10.2024 împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-2/2024 din 22.10.2024, ex-Procurorul General Ion Munteanu a menționat că hotărârea este neîntemeiată, întrucât Colegiul nu s-a expus asupra argumentelor prezentate în contestația depusă împotriva deciziei Inspecției procurorilor.

Contestatarul a susținut că motivul esențial al sesizării a vizat calificarea eronată a acțiunilor făptuitorului, atât la faza de urmărire penală, cât și la faza judiciară, aspect ce constituia obiectul verificării disciplinare.

În viziunea contestatarului, procedura disciplinară trebuia să clarifice două întrebări fundamentale:

(1) dacă acțiunile făptuitorului au fost apreciate corect de către procurori pe parcursul întregului proces penal și

(2) dacă erorile de calificare imputate acestora întrunesc elementele constitutive ale abaterii disciplinare prevăzute de lege.

Autorul contestației a invocat că materialele cauzei penale demonstrează [...].

Această împrejurare este consemnată în ordonanța de punere sub învinuire emisă de procurorul Ghenadie Zgardan, sentința instanței din xx.xx.2023, declarațiile victimei și depozitiile martorului XXXXXXXX XXXXXX.

În opinia petiționarului, aceste probe confirmă fără echivoc natura actului și impun încadrarea juridică potrivit art. 172 alin. (2) lit. b), dar nu potrivit art. 175 Cod penal.

În acest context, contestatarul a susținut că atât procurorul de caz, cât și cel care a reprezentat acuzarea de stat în instanța de judecată, au apreciat eronat circumstanțele, omițând să delimiteze perioada exactă a comiterii infracțiunii și să stabilească vârsta victimei, ceea ce a condus la o încadrare juridică greșită și la aplicarea unei pedepse necorespunzătoare gravității faptei.

Totodată, s-a invocat faptul că inculpatul a diminuat discernământul victimei prin oferirea de băuturi alcoolice, circumstanță ignorată de procurori.

În raport cu aceste elemente, contestatarul a arătat că Inspekția și Colegiul au greșit atunci când au considerat sesizarea ca fiind vădit neîntemeiată și au exclus răspunderea disciplinară pentru acțiunile/inacțiunile procurorului Ghenadie Zgardan, comise până la data de xx.xx.2020, având în vedere că acuzarea a fost efectuată de procurorul Ghenadie Zgardan până la data de **xx.xx.2021**.

În opinia sa, acțiunile și inacțiunile procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz se circumscriu abaterilor disciplinare prevăzute de art. 38 lit. a) și b) din Legea nr. 3/2016, întrucât aceștia și-au îndeplinit defectuos atribuțiile, au acționat necorespunzător în raport cu obligațiile de serviciu și au determinat, prin calificarea eronată a faptelor, aplicarea unei pedepse penale neproporționale.

Potrivit petiționarului, Colegiul de disciplină și etică a omis a face referire la actele din materialele cauzei, raportându-și concluzia exclusiv la explicațiile procurorilor, acțiunile cărora urmau a fi investigate, fapt ce nu corespunde principiului contradictorialității și echității.

În concluzie, ex-Procurorul General Ion Munteanu a solicitat anularea Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-2/2024 din 22.10.2024 și constatarea abaterii disciplinare în acțiunile procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

V. Procedura în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor

Procurorul Ion Bernaz, vizat în procedura disciplinară de referință, a prezentat la data de 29.08.2025 poziția scrisă vizavi de contestația înaintată.

Acesta a menționat că, pe parcursul urmăririi penale, au fost dispuse măsuri investigative suplimentare pentru stabilirea datei exacte a faptei și pentru audierea martorilor, însă delimitarea concretă a perioadei nu a fost posibilă, fiind necesară menționarea intervalului septembrie 2017 – mai 2018. Acesta a subliniat că lipsa dispunerii expertizei psihiatrice în privința inculpatului a fost dictată de inexistența unor dubii privind responsabilitatea acestuia.

La fel, s-a menționat că, din cumulul probelor administrate în cadrul cercetării judecătorești, instanța de judecată a reținut ca fiind demonstrată latura subiectivă a infracțiunii de acțiuni perverse, exprimată prin intenție.

Acesta a subliniat că, deși, potrivit art. 325 alin. (1) din Codul de procedură penală, judecata se desfășoară în limitele învinuirii formulate prin rechizitoriu, în lipsa probării laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 175 din Codul penal, instanța era obligată să procedeze conform art. 390 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, prin pronunțarea unei sentințe de achitare.

În concluzie, procurorul Ion Bernaz a solicitat respingerea contestației depuse și menținerea Deciziei Inspecției procurorilor din 03.07.2023, precum și a Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-2/2024 din 22.10.2024.

Procurorul Ghenadie Zgardan, vizat în procedura disciplinară de referință, la fel a prezentat la data de 29.08.2025 poziția scrisă vizavi de contestația înaintată.

Acesta a subliniat că, prin indicațiile sale scrise din xx.xx.2019 și xx.xx.2019, a solicitat efectuarea expertizei psihiatrico-psihologice a victimei, stabilirea datei exacte a infracțiunii, identificarea și audierea martorilor, precum și alte acțiuni necesare pentru aflarea adevărului.

Potrivit raportului de expertiză nr. xxxxxxxxxxxx din xx.xx.2019, victima nu suferea de vreo boală psihică, avea capacitatea de a conștientiza și dirija acțiunile sale, însă prezenta o capacitate redusă de a înțelege caracterul și conținutul actelor săvârșite asupra sa, fără a fi constatate semne de traumă psihologică.

Ulterior, la xx.xx.2019, a fost întocmit rechizitoriul, iar cauza a fost transmisă spre examinare Judecătoriei Orhei, sediul Xxxxxxxx, acuzarea de stat fiind exercitată de procurorul de caz până la 20.10.2021, când, prin dispoziție, sarcina a fost atribuită procurorului Ion Bernaz.

Totodată, nu a fost dispusă expertiza psihiatrică a inculpatului, întrucât nu existau dubii privind responsabilitatea sau capacitatea acestuia, nefiind la evidența medicului psihiatru ori narcolog, iar comportamentul său în cadrul urmăririi penale și în ședințele de judecată a fost apreciat ca adecvat și coerent.

Referitor la stabilirea vârstei exacte a victimei, procurorul a arătat că s-au întreprins demersuri pentru precizarea momentului comiterii faptei, însă acest lucru nu a fost posibil, fiind necesară menționarea intervalului septembrie 2017 – mai 2018. În aceste condiții, în baza art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală, toate dubiile insurmontabile au fost interpretate în favoarea inculpatului.

În concluzie, procurorul Ghenadie Zgardan a solicitat la fel respingerea contestației depuse și menținerea Deciziei Inspecției procurorilor din 03.07.2023, precum și a Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-2/2024 din 22.10.2024.

Inspectorul-șef din cadrul Inspecției procurorilor, Mircea Roșioru, a prezentat la data de 29.08.2025 o referință, prin care a propus respingerea ca neîntemeiată a contestației înaintate de ex-Procurorul General Ion Munteanu cu menținerea Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-2/2024 din 22.10.2024.

Prezent la ședința Consiliului și având în vedere că urmau a fi abordate aspecte privind viața privată a persoanelor implicate, în temeiul art. 77 alin. (3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și pct.6.9, teza a II-a, din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor, inspectorul-șef a propus examinarea în ședință închisă a contestației formulate de ex-Procurorul General Ion Munteanu împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr. 3-2/2024 din 22.10.2024 (n.a. propunere susținută).

Inspectorul-șef a subliniat că modul în care procurorul Ghenadie Zgardan a condus urmărirea penală denotă o conduită profesională descalificantă. Totuși, la data înregistrării sesizării cu caracter disciplinar, acțiunile și inacțiunile aferente fazei de urmărire penală erau deja prescrise, motiv pentru care, în privința acestei perioade, nu putea fi adoptată o altă soluție decât aprecierea sesizării ca fiind vădit neîntemeiată.

În ședința Plenului Consiliului, Mircea Roșioru a mai precizat că, potrivit deciziei Inspecției procurorilor și Hotărârii adoptate de Colegiul de disciplină și etică, s-a apreciat că, în speța penală, procurorii Zgardan și Bernaz au încadrat juridic corect acțiunile făptuitorului. Aceeași apreciere rezultă și din referința scrisă depusă de inspecție. Însă, urmare a unei evaluări suplimentare a tuturor circumstanțelor cazului penal, se constată că procurorii, subiecți ai procedurii disciplinare, au eșuat în realizarea exercițiului de calificare a infracțiunii.

Pentru a ajunge la această concluzie, nu a fost suficientă documentarea din lecturarea Codului penal și a Hotărârii explicative a Plenului Curții Supreme de Justiție „Despre practica judiciară în cauzele din categoria infracțiunilor privind viața sexuală”, ci a fost nevoie de o informare suplimentară inclusiv din cercetări științifice cu focus pe infracțiunile privind viața sexuală.

Complementar, domnul Roșioru, a subliniat că în procedura de verificare a sesizării disciplinare, s-a constatat că, din perspectiva laturii subiective, procurorii Zgardan și Bernaz nu au acționat cu intenție, ci din neglijență gravă. În condițiile în care speța penală, izvor al procedurii disciplinare, este una deloc simplă, iar judecătorul de caz, care poate fi asimilat „profesionistului în domeniul dreptului”, a acceptat, prin sentință, încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului dată de procurori, valorificând prevederile art. 381 alin. (2) teza a II-a, rezultă că, în circumstanțele particulare ale cauzei, lipsește elementul „previziunii”, sub-element esențial al laturii subiective a abaterii disciplinare.

Prin urmare, inspectorul-șef a susținut că contestația urmează a fi admisă, însă din alte motive decât cele invocate de autorul acesteia, cu desființarea părții descriptive (motivatorii) a Hotărârii Colegiului de disciplină și etică și adoptarea, de către Consiliul Superior al Procurorilor, a unei noi hotărâri prin care procedura disciplinară în privința procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz să fie încetată pe motivul lipsei abaterii disciplinare.

VI. Motivarea soluției Consiliului Superior al Procurorilor

Analizând hotărârea contestată și materialele procedurii disciplinare prin prisma criticilor formulate de către ex-Procurorul General Ion Munteanu, ținând cont de argumentele prezentate de către inspectorul-șef din cadrul Inspecției procurorilor, Mircea Roșioru, de argumentele procurorilor vizați în procedura respectivă, precum și de prevederile legale incidente, Consiliul Superior al Procurorilor consideră întemeiat să admită contestația depusă și să caseze hotărârea Colegiului de disciplină și etică nr.3-2/2024 din 22.10.2024, cu adoptarea unei noi hotărâri privind sancționarea procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

În opinia Consiliului, Colegiul de disciplină și etică nu a oferit o analiză completă și motivată a probelor administrate în sesizare și în decizia Inspecției procurorilor, prin care fusese demonstrată comiterea abaterii disciplinare de către procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

Totodată, Consiliul consideră neîntemeiată concluzia Colegiului referitoare la prestația profesională a procurorilor și la rolul acestora în examinarea cauzei, fundamentată pe principiul independenței procesuale.

Principiul independenței procesuale a procurorului reprezintă, fără îndoială, un pilon fundamental al procesului echitabil. Cu toate acestea, Consiliul subliniază că independența nu trebuie înțeleasă ca o libertate absolută de apreciere, ci ca o garanție pentru cetățeni că toate cauzele sunt examinate obiectiv, echitabil și în conformitate cu legea.

În acest sens, Avizul nr. 9 (2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni (CCPE) privind normele și principiile europene referitoare la procurori, prevede expres că *independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă, care protejează atât interesele publice, cât și cele private ale persoanelor în cauză*, normă care se regăsește și în pct.6.2.1 din Codul de etică al procurorilor și care indică asupra faptului că legea este unicul izvor al propriei convingeri a procurorului atunci când examinează cazurile ce îi sunt repartizate.

Prin prisma acestor principii, Consiliul apreciază că procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz au nesocotit grav obligațiile funcționale, efectuând o calificare juridico-penală eronată a faptelor comise de inculpatul XXXXXX XXXXX. Această calificare denotă o deficiență majoră de analiză juridică și o lipsă de discernământ profesional, fiind contrară atât literei, cât și spiritului legii penale. Procurorii aveau obligația să identifice și să delimiteze formele de manifestare a laturii obiective ale infracțiunii în raport cu [...] și cu vârsta victimei, elemente esențiale pentru determinarea corectă a încadrării.

Respectiv, Consiliul Superior al Procurorilor subliniază că modul în care au acționat procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz, precum și argumentele acestora, urmează a fi apreciate critic. Singura explicație care se înscrie în analiza acestei situații indică faptul că procurorii de caz și-au îndeplinit defectuos obligațiile de serviciu, au acționat necorespunzător în raport cu atribuțiile funcționale și au încălcat normele procesuale ce se referă la calificarea faptei infracționale.

O asemenea stare de lucruri, care denotă lipsă de diligență profesională, nu poate fi justificată în mod rezonabil și relevă deficiențe grave în conștientizarea rolului procurorului stabilit de lege. Aceasta contravine obligației de responsabilitate profesională și principiilor constituționale și legale privind exercitarea funcției publice.

Conform art.6 alin.(3) din Legea nr.3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură, procurorul este obligat: a) să-și îndeplinească obligațiile de serviciu în conformitate cu Constituția, legislația Republicii Moldova și cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte; b) să respecte prevederile actelor cu caracter normativ adoptate în cadrul Procuraturii; c) să asigure respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului în exercitarea atribuțiilor sale.

De asemenea, art.3 din Legea cu privire la Procuratură prevede că procurorul își desfășoară activitatea în baza principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

Prin urmare, comportamentul procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz contravine acestor principii și obligații, reflectând o atitudine neglijentă și o desconsiderare a normelor deontologice și profesionale.

Consiliul constată că aceștia nu au asigurat o examinare completă și sub toate aspectele a circumstanțelor cauzei, ceea ce a condus, în lipsa unor investigații exhaustive, la o calificare juridico-penală greșită și la o aplicare neadecvată a pedepsei penale. Prin aceasta s-a creat o incertitudine privind obiectivitatea și corectitudinea evaluării faptelor penale.

Aceste elemente, în opinia Consiliului Superior al Procurorilor, justifică admiterea contestațiilor formulate, întrucât procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz au comis abateri disciplinare, îndeplinindu-și necorespunzător atribuțiile de serviciu, aplicând eronat normele legale și încălcând grav prevederile legii.

În raport cu circumstanțele cauzei, acțiunile inculpatului trebuiau analizate prin prisma dispozițiilor art.172 alin.(2) lit.b) sau art.174 Cod penal, ambele incriminând activități sexuale asupra persoanelor care nu au împlinit vârsta de 16 ani, cu distincția între lipsa consimțământului și prezența unui consimțământ aparent, dar viciat. Din datele probatorii rezultă că victima, minor în vârstă de Xxx ani la momentul faptelor, avea discernământ redus și nu era capabilă să înțeleagă semnificația actelor la care era supusă, iar inculpatul a viciat consimțământul acesteia prin oferirea de băuturi alcoolice și prin profitarea de vulnerabilitatea psihică a victimei.

În acest context, Consiliul subliniază importanța elementului subiectiv și a consimțământului victimei. Raportat la datele din dosar, inclusiv la concluziile expertizei judiciare, rezultă că victima – minor în vârstă de Xxx ani la momentul faptei – avea o capacitate psihică diminuată, fiind incapabilă să înțeleagă natura și consecințele actelor la care era supusă.

Totodată, inculpatul a viciat consimțământul acesteia, oferindu-i băuturi alcoolice, fapt ce agravează caracterul antisocial al conduitei sale și exclude orice ipoteză a [...] în sensul legii. Deci, inculpatul a profitat de imposibilitatea victimei de a-și exprima voința, situație ce corespunde infracțiunii prevăzute la art. 172 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Astfel, procurorii aveau obligația de a aprecia aceste circumstanțe ca elemente constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 172 alin. (2) lit. b) Cod penal, care sancționează acțiunile sexuale săvârșite prin profitarea de imposibilitatea victimei de a-și exprima voința.

În pofida acestor date, procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz nu au dispus efectuarea unei reîncadrări juridice corespunzătoare, deși art. 326 alin. (1) Cod de procedură penală le conferă expres dreptul de a modifica învinuirea în sensul agravării atunci când probele din ședința de judecată confirmă o infracțiune mai gravă.

Prin inacțiunea lor, procurorii au perpetuat o eroare juridică de fond, care a condus la stabilirea unei pedepse neproportională cu gravitatea reală a faptei și la afectarea principiului legalității în procesul penal.

Faptul că nu au procedat la o reîncadrare juridică conformă cu probele, deși art.326 alin.(1) Cod de procedură penală le permitea modificarea învinuirii în sensul agravării, demonstrează deficiențe grave de analiză și neglijență profesională.

Consiliul constată că aceste omisiuni și erori de calificare juridică nu pot fi puse pe seama unei simple interpretări diferite a legii, ci constituie manifestări ale unei

conduite profesionale neglijente, prin care procurorii au desconsiderat obligațiile legale și deontologice prevăzute la art.3 și art.6 alin.(3) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură.

Prin urmare, Consiliul Superior al Procurorilor reține că procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz și-au îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu, aplicând eronat dispozițiile legale la calificarea faptei și încălcând normele procesuale de esență, ceea ce constituie abatere disciplinară în sensul art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016.

Această conduită denotă neglijență gravă și nesocotirea principiilor de legalitate și responsabilitate profesională, prevăzute de art. 3 și art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură. Procurorii aveau obligația de a manifesta o atenție sporită în cauzele privind infracțiuni sexuale asupra minorilor, unde analiza consimțământului și discernământului victimei reprezintă elemente definitorii pentru stabilirea corectă a încadrării juridice.

Comportamentul acestora este contrar standardelor profesionale și principiului legalității, afectând încrederea publică în actul de justiție și justificând aplicarea unei sancțiuni disciplinare proporționale.

În concluzie, procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz nu au făcut uz de prevederile art.283 și art.326 din Codul de procedură penală, în vederea reținerii calificării potrivit art.172 alin.(2) lit. b) din Codul penal, or, potrivit art.113 alin.(2) din Codul penal, *Calificarea oficială a infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători.*

Esența activității procurorului, în sens generic, este aplicarea concretă a legii, adică raportarea pentru fiecare caz în parte a circumstanțelor particulare la prevederile legii, pentru a decide și a stabili ordinea și competența de examinare, astfel încât să nu fie afectată natura conflictului juridic dedus pentru soluționare.

Consiliul Superior al Procurorilor consideră necesar a remarca că angajarea răspunderii disciplinare, inclusiv în cazul procurorilor, cere întrunirea cumulativă a elementelor abaterii disciplinare, și anume: obiectul - care constă în relațiile sociale privind contribuirea la îndeplinirea justiției; latura obiectivă - acțiunile ori inacțiunile contrare unei obligații procedurale, specifice cazului; latura subiectivă - care implică vinovăție, survenirea urmărilor prejudiciabile și legătura de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul produs.

Sub aspectul *laturii obiective* a abaterilor disciplinare prevăzute de art.38 lit. a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură, Consiliul Superior al Procurorilor reține că procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz, fiind persoane cu funcție de demnitate publică și conștientizând rolul și importanța atribuțiilor ce le reveneau în cadrul exercitării funcției, și-au îndeplinit necorespunzător obligațiile de serviciu și au aplicat necorespunzător legislația la calificarea juridică a infracțiunii pe cauza penală vizată.

Latura subiectivă, constatată în prezentul caz disciplinar, se deduce din modul în care procurorii și-au gestionat activitatea și din manifestarea inadecvată față de aplicarea prevederilor legale, care arată că dâșșii, în virtutea funcției deținute, au prevăzut rezultatele faptelor lor pe care, chiar dacă nu le-au urmărit, au acceptat producerea lor.

Potrivit constatărilor Curții Constituționale în materia răspunderii disciplinare, s-a stabilit, cu valoare de principiu, că abaterea disciplinară reprezintă încălcarea cu vinovăție de către persoană a îndatoririlor corespunzătoare funcției pe care o deține sau a normelor de conduită profesională prevăzute de lege (*Hotărârea Curții Constituționale nr.24 din 14.09.2016, §73*).

În speță, întregul context factologic relevă existența neglijenței grave din partea procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz, întrucât aceștia aveau obligația de a manifesta diligență sporită în aplicarea și respectarea normelor de drept material și procesual. Modul în care au acționat denotă o încălcare evidentă a prevederilor legale cuprinse în art. 75 și art. 113 din Codul penal, precum și a dispozițiilor art. 19, art. 254, art. 320 (care consacră principiul participării, la judecarea cauzei în primă instanță, a procurorului care a condus sau, după caz, a efectuat urmărirea penală), art. 325 și art. 326 din Codul de procedură penală.

Aferent termenilor procedurali de tragere la răspundere disciplinară, Consiliul constată că, potrivit art. 40 alin.(1) din Legea 3/2016 cu privire la Procuratură (*variantă în vigoare până la 03.08.2023*), procurorul urma să fie tras la răspundere disciplinară în termen de 1 an de la comiterea abaterii, iar conform alin.(2), în cazul comiterii unei abateri disciplinare în activitatea procesuală, termenul de tragere la răspundere disciplinară era 3 ani de la data comiterii.

La data de 04.08.2023 au intrat în vigoare amendamentele la Legea nr.3/2016, operate prin Legea nr.200/2023, care, inter alia, a stabilit noi termene de tragere la răspundere disciplinară. Drept urmare, a fost stabilit termenul de 2 ani de tragere la răspundere disciplinară din momentul comiterii abaterii, iar în cazul comiterii abaterii disciplinare în activitatea procesuală – termenul de 5 ani de la data comiterii abaterii.

Modificările la Legea nr.3/2016¹, realizate prin legea menționată, au vizat inclusiv suspendarea procedurilor disciplinare aflate în derulare în cadrul Inspecției procurorilor din subordinea Procuraturii Generale și a termenelor de tragere la răspundere disciplinară², cu reluarea acestora de noua componență a Inspecției procurorilor, care se va considera funcțională la numirea a cel puțin 4 inspectori.

Subsecvent, se notează că prin Legea nr.226/2024 pentru modificarea unor acte normative (aspecte organizatorice privind sistemul judecătoresc și Institutul National al Justiției), s-a abrogat alineatul (13) din Art. VI al Legii nr.200/2023 sus-menționate, care atrage după sine constatarea că Inspecția procurorilor din subordinea Consiliului Superior al Procurorilor, în noua componență, devine funcțională imediat după publicarea acestei legi în Monitorul Oficial (în speță - 05.09.2024).

Din constatările de referință rezultă că, pe caz nu a expirat termenul de 3 ani de la data comiterii abaterii disciplinare de către procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz în activitatea acestora or, în *speță*, abaterile disciplinare comise de către procurorii Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz au avut un efect continuu, cu o întindere în timp din data de **xx.xx.2019** – când a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire în privința lui XXXXXX XXXXX potrivit art.175 din Codul penal de către procurorul Ghenadie Zgardan și data de **xx.xx.2022** – încheierea cercetării judecătorești.

¹ Art. VI alin. (12)și alin. (13) din Legea nr.200/2023

² cu specificarea că aceste remanieri vor intra în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării Legii nr.200/2023, adică la 04.11.2023.

Pornind de la raționamentele expuse *supra*, urmare a exprimării votului de către membrii Consiliului Superior al Procurorilor prezenți la ședință, cu 5 voturi „pro” și 4 voturi „contra”, în temeiul art.36, art.37, art.38 lit. a) art.39 alin.(1) lit.a), art.70 alin.(1) lit. f), art.77, art.86 alin.(3) lit. b) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură; capitolul 9 pct.9.10, pct.9.11 lit.b) din Regulamentul Consiliului Superior al Procurorilor; pct.81 lit. b) din Regulamentul privind organizarea și activitatea Colegiului de disciplină și etică, Consiliul Superior al Procurorilor -

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. A admite contestația înaintată de către ex-Procurorul General, Ion Munteanu, împotriva Hotărârii Colegiului de disciplină și etică nr.3-2/2024 din 22.10.2024, din alte motive decât cele invocate.

2. A constata în acțiunile procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz abaterea disciplinară prevăzută de art.38 lit.a) din Legea nr.3/2016 cu privire la Procuratură și a aplica în privința acestora sancțiunea disciplinară – avertisment.

3. A dispune evaluarea extraordinară a performanțelor procurorilor Ghenadie Zgardan și Ion Bernaz.

4. Hotărârea se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Procurorilor, www.csp.md, directoriul *Hotărâri*.

5. Hotărârea Consiliului Superior al Procurorilor poate fi contestată la Curtea Supremă de Justiție de orice persoană vătămată într-un drept al său într-un termen de 10 zile lucrătoare de la data la care hotărârea vizată i-a fost comunicată.

**Președintele Consiliului
Superior al Procurorilor**

semnat

Dumitru OBADĂ